

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra soukromoprávních disciplín

**Právní povaha služebního poměru příslušníka
bezpečnostního sboru**

Bakalářská práce

Legal nature of the employment of a member of the security corps

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Anna Doležalová

AUTOR PRÁCE

Petra Škapurová

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Novém Jičíně dne 10.3.2022

Petra Škapurová

Obsah

| | |
|---|----|
| Úvod..... | 5 |
| 1. Základní pojmy | 7 |
| 2. Základní právní normy upravující přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů | 8 |
| 3. Vznik služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru | 10 |
| 3.1 Předpoklady pro přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů | 13 |
| 3.2 Bezúhonnost | 16 |
| 3.3 Zdravotní, osobnostní a fyzická způsobilost..... | 18 |
| 3.4 Osobnostní způsobilost..... | 19 |
| 3.5 Fyzická způsobilost | 21 |
| 3.6 Přijímací řízení | 23 |
| 3.7 Vznik služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů..... | 25 |
| 3.8 Ustanovení na služební místo při přijetí do služebního poměru a jmenování do služební hodnosti | 26 |
| 4. Služební slib příslušníka bezpečnostních sborů, Etický Kodex Policie České republiky | 28 |
| 4.1 Etický Kodex Policie České republiky | 29 |
| 5. Základní povinnosti příslušníka, omezení jeho některých práv..... | 32 |
| 5.1 Základní povinnosti příslušníka | 32 |
| 5.2 Omezení práv příslušníka | 33 |
| 6. Skončení služebního poměru | 33 |
| 7. Základní právní normy upravující přijetí do služebního poměru státního zaměstnance, vznik služebního poměru státního zaměstnance | 36 |
| 7.1 Struktura zákona o státní službě | 36 |
| 7.2 Služební poměr státního zaměstnance dle zákona o státní službě..... | 38 |
| 7.3 Vznik služebního poměru státního zaměstnance | 39 |

| | |
|--|----|
| 7.4 Občan České republiky, občan jiného členského státu Evropské unie nebo občan jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru | 40 |
| Závěr | 43 |
| Použitá literatura | 46 |

ANOTACE

Bakalářská práce obsahuje především zákonné vymezení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s rozbohem části týkající se přijetí do služebního poměru. Úvod práce je zaměřen na samotný zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který navazuje na předpoklady a požadavky vzniku služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, které jsou v další části komparovány se služebním poměrem státního zaměstnanec dle zákona o státní službě.

KLÍČOVÁ SLOVA

Příslušníci bezpečnostních sborů * bezpečnostní sbor * služební poměr * Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů * Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě * státní služba * státní zaměstnanec *

ANNOTATION

The bachelor thesis contains mainly the legal definition of the law on service relationship of members of the security corps with the analysis of the part concerning the recruitment. The introduction of the work is focused on the law on the service relationship of members of the security corps, which builds on the prerequisites and requirements of the establishment of service relationship members of the security corps, which are in the next part compared with the service relationship of civil servants.

KEY WORDS

Members of security corps - security corp - employment relationship of security corp – Act No. 361/2003 Coll., on the employment relationship of the members of security corps - Act No. 234/2014 Coll., on civil service - civil service - civil serva

Úvod

Bakalářskou prací na téma „právní povaha služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru“ jsem si vybrala z důvodu mého působení ve služebním poměru Policie České republiky. Právní normou této práce je bezpochyby primárně zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Zde je přesně vymezeno, kdo a za jakých podmínek může být přijat do služebního poměru bezpečnostního sboru. V mé bakalářské práci je nejprve vymezen služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů a následně jednotlivě samotné podmínky přijetí občana do služebního poměru bezpečnostních sborů, opírající se o současnou právní úpravu, včetně plného znění jednotlivých ustanovení zákona. Rozhodla jsem se zaměřit na samotný akt upravující přijetí uchazeče do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a následný vznik služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů. V práci vysvětlím postup od základních předpokladů pro přijetí uchazeče do služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů, vznik služebního poměru na dobu neurčitou a ukončení služebního poměru. Další část mé bakalářské práce věnuji komparaci vzniku služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů a státního zaměstnance. V uvedené komparaci bych chtěla čtenáře seznámit, jak s právní úpravou zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů tak i se zákonem č. 234/2014 Sb. o státní službě.

V závěru práce se pokusím jednak shrnout vlastní zkušenosti z mé více jak dvanáctileté praxe u bezpečnostního sboru a jednak zhodnotit vznik služebního poměru až po vykonání služební zkoušky, s komparací vzniku služebního poměru státního zaměstnance.

Cílem mé bakalářské práce je seznámit čtenáře se zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a dále poskytnout bližší informace, dle účinné právní úpravy o vzniku služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů, jaké předpoklady a podmínky musí žadatel o přijetí do služebního poměru bezpečnostních sborů splnit, aby se příslušníkem bezpečnostních sborů mohl stát.

1. Základní pojmy

Přijetí do služebního poměru v České republice upravuje více právních norem, konkrétně jej v současné době primárně upravují tři právní normy, neboť současný právní řád v České republice disponuje třemi druhy služebních poměrů. První z nich je obsažen v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, druhým je zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání a posledním je zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě. Tato bakalářská práce se zaměřuje především na přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, kdy v následných částech této bakalářské práce budou dále nastíněny právní aspekty přijetí do služebního poměru státního zaměstnance dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.

Na samém úvodu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, je podle ust. § 1 konkrétně vymezeno, na které bezpečnostní sbory se působnost tohoto zákona vztahuje. Bezpečnostním sborem se dle tohoto zákona tedy rozumí:¹

- Policie České republiky
- Hasičský záchranný sbor České republiky
- Celní správa České republiky
- Vězeňská služba České republiky
- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Bezpečnostní informační služba
- Úřad pro zahraniční styky a informace

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě byl vyhlášen ve Sbírce zákonů České republiky dne 6. listopadu 2014 a nabyl úplné účinnosti dnem 1. července 2015. Významným přínosem tohoto zákona byla profesionalizace státní správy, kdy předpoklady a požadavky žadatele o přijetí do služebního poměru jsou stanoveny tímto zákonem a jedná se o úplně první právní normu, kterou je na území České republiky upraven mimo jiné vstup do služebního poměru státních zaměstnanců.

¹ § 1 Zákona č. 361/2003 Sb. – o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Nedílnou součástí této práce je pojem služební poměr, který bych definovala jako specifický zaměstnanecký vztah, který se v mnohém liší od klasického pracovního vztahu zaměstnanec - zaměstnavatel. To je dáno nejen zákonným vymezením, kdy zaměstnanecké vztahy vznikají podle jiných právních předpisů a jiným způsobem, ale i různými omezeními, která kvůli své povaze služební poměr přináší.

Zásadní rozdíl mezi služebním a pracovním poměrem je ten, že každý se řídí jiným zákonem. Pracovní poměr je soukromoprávní vztah, řídí se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce v účinném znění, a je uzavřen mezi dvěma subjekty, které jsou v rovném postavení, jak je tomu u všech soukromoprávních vztahů. Naopak služební poměr je vztah, který má veřejnoprávní povahu a řídí se zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, potažmo zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě. Jedná se o jednostranný právní vztah, který vzniká ustanovením osoby na služební místo.

2. Základní právní normy upravující přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů je komplexně řešen jediným právním předpisem, kterým je zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který vstoupil v platnost 31. 10. 2003 a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2007, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak.

Část zákona upravující samotný vznik služebního poměru se legislativně opírá o tyto právní normy:

- Zákon č. 247/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
- Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku Zákon trestů
- Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky
- Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru.

Výše uvedené právní normy jsou buď samotnými nositeli požadavků na uchazeče, za jakých podmínek se občan může stát příslušníkem bezpečnostního sboru, nebo jsou doplňovány a prováděny právními předpisy nižší právní síly. Těmito jsou zejména u Policie České republiky interní akty řízení, z nichž lze uvést například Pokyn policejního prezidenta (PPP) č. 100/2012 Sb., kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, PPP č. 181/2006 Sb., ve kterém jsou uvedeny další požadavky na policisty nebo PPP č. 90/2009 Sb., o policejní symbolice a o změně některých interních aktů řízení a PPP č. 142/2017, kterým se mění závazný pokyn policejního prezidenta č. 31/2009, kterým se upravuje postup služebních funkcionářů při vyhlašování výběrových řízení na volná služební místa a při ustanovování příslušníků bezpečnostních sborů na volná služební místa, a pokyn policejního prezidenta č. 231/2016, o psychologických službách. Každý bezpečnostní sbor si interními akty řízení klade konkrétní požadavky na uchazeče, kdy nejde jen o obecné normy, ale tyto jsou přizpůsobené jak konkrétnímu bezpečnostnímu sboru, tak i konkrétnímu služebnímu místu, které mají uchazeči obsadit.

3. Vznik služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru

Zakládající se právní vztah mezi občanem a bezpečnostním sborem, který nazýváme vznikem služebního poměru, je v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, přesně vymezen v části druhé, s názvem Vznik, změny a skončení služebního poměru, konkrétně Hlavě I – Vznik služebního poměru, kde jsou taxativně uvedeny předpoklady k přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, požadavky na bezúhonnost, průběh přijímacího řízení, samotný vznik služebního poměru a ustanovení na služební místo při přijetí do služebního poměru a jmenování do služební hodnosti. Dále je znění zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů rozšířeno prováděcími předpisy. Příslušníkem bezpečnostního sboru může být jen ten, kdo splní podmínky obsažené v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a zaměstnavatelem jen stát, tedy Česká republika. Služební poměr vzniká rozhodnutím – jmenováním do služební hodnosti a ustanovením na služební místo. Některá práva příslušníka bezpečnostního sboru jsou omezena, jedná se například o omezení politických práv nebo možného přivýdělku. Příslušník bezpečnostního sboru ve služebním poměru nesmí být členem politické strany nebo hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch, nesmí být členem řídicích nebo kontrolních orgánů subjektů, které provozují podnikatelskou činnost, nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost než službu podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, s výjimkou činností uvedených v interním předpisu. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, je systematicky rozdělen do čtrnácti částí, které jsou dále děleny do hlav a tyto na jednotlivé paragrafy. Každá část upravuje určitou oblast služebního poměru a omezení některých práv příslušníků ve služebním poměru bezpečnostních sborů. Obsahem části druhé zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, je uvedeno vše vztahující se k pojmu „služební místo“. Jeho podstata, ustanovení na služební místo při přijetí do služebního poměru a jmenování do služební hodnosti, obsazování volných služebních míst, ustanovení na volné služební místo, výběrové řízení a

následující. Tomuto však předchází neméně důležité a stěžejní, čímž je ust. §13 – Předpoklady k přijetí do služebního poměru, zde jsou uvedeny specifické podmínky k přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Jak je uvedeno v § 13 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, do služebního poměru může být přijat jen občan České republiky, který:

a) o přijetí písemně požádá

b) je starší 18 let,

c) je bezúhonný,

d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,

e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,

f) je plně svéprávný

g) je oprávněn seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,

h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,

i) nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.²

Je důležité rozebrat, že musí jít o občana České republiky (podle současného zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky), tento občan musí o přijetí písemně požádat a nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí. To, že občan musí o přijetí požádat písemně je založeno na tom, že služební poměr je zvláštní pracovněprávní vztah oproti vztahu klasickému pracovnímu, tak jak jej definuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Služební poměr nevzniká vzájemnou dohodou – sepsáním pracovní smlouvy - obou zúčastněných stran, jako je uvedeno v zákoníku práce (§ 33 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce), ale jednostranným rozhodnutím služebního

² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

funkcionáře o tom, že občan bude do služebního poměru přijat (§ 17 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). I když jde o jednostranné rozhodnutí služebního funkcionáře, jde o zvláštní formu zaměstnaneckého vztahu, který je zároveň založen na dobrovolnosti jeho vzniku. Nikdo nemůže být ke službě donucen, přičemž nezbytným předpokladem pro rozhodnutí je písemná žádost o přijetí do služebního poměru. Neangažovanost v politické straně prokazuje žadatel čestným prohlášením v souladu s §13 odst. 3 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V návaznosti na podmínky uvedené v § 13 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je v § 14 uvedena další zákonná podmínka pro vznik služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a to sice bezúhonnost, kdy je v již zmíněném § 14 konkrétně stanoveno, co se rozumí pod pojmem být bezúhonným občanem České republiky. Na tento navazuje § 15 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde je uvedena způsobilost zdravotní, osobnostní a fyzická.

Následuje již zmíněné služební místo, které je definováno v § 19 odst. 1 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde je uvedeno: „*Služební místo vyjadřuje organizační a právní postavení příslušníka v bezpečnostním sboru. Je charakterizováno zejména systemizovanou služební hodností, stupněm vzdělání, oborem nebo zaměřením vzdělání, dalším odborným požadavkem, základním tarifem, náplní služební činnosti, rozsahem oprávnění a povinností příslušníka*“. Dále to jsou ustanovení návazná ke služebnímu místu, tedy ustanovení, výběrové řízení, převedení, zálohy, jmenování, převelení, služební cesta, studijní pobyt, zastupování a zproštění výkonu služby. To je výčet, co do průběhu služebního poměru, kdy tento zcela logicky musí být i skončen. Způsoby skončení a specifika jsou uvedeny v hlavě III. zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde vedle jeho způsobů je uvedeno propuštění, následné potvrzení o výkonu služby a služební posudek a nároky po zrušení rozhodnutí o skončení služebního poměru.

3.1 Předpoklady pro přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů nejprve vymezuje, kdo může být do služebního poměru vůbec přijat, konkrétně pak, že uchazeč musí být státní občan České republiky (dále jen "občan"). Pojem státního občanství České republiky je primárně vymezen ve čl. 12 Ústavy České republiky:

(1) Nabývání a pozbývání státního občanství České republiky stanoví zákon.

(2) Nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství.³

Hlavním pramenem práva definujícím státní občanství je zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), který upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky a přestupky na úseku státního občanství. Zákon o státním občanství České republiky v hlavě II definuje nabytí státního občanství České republiky takto:

Díl 1

Způsoby nabývání státního občanství České republiky

§ 3

Státní občanství České republiky se nabývá

- a) narozením,
- b) určením otcovství,
- c) osvojením,
- d) nalezením na území České republiky,
- e) udělením,
- f) prohlášením, nebo

³ Ústava České republiky

g) v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče (dále jen „náhradní péče“).⁴

Tato právní norma je doplněna jinými právními předpisy, kterými jsou zejména pro účel udílení občanství cizincům zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Splňuje-li uchazeč první z podmínek a je státním občanem České republiky, musí o přijetí písemně požádat. Písemná forma je důležitým stvrzením aktu dobrovolnosti, kterým uchazeč projevuje dobrovolnost svého rozhodnutí. Písemná forma je zvláštním typem úředního dopisu, jedná se o slohový útvar v administrativním stylu, jehož obsahem je nějaký požadavek nebo prosba, která je adresována příslušné instituci nebo jejímu zástupci, kterým je v tomto případě služební funkcionář. Přílohou žádosti o přijetí do služebního poměru bývá zpravidla životopis, kopie dokladů o nejvyšším dosaženém vzdělání apod.

Spodní věková hranice uchazeče o přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů je zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, stanovena na 18 let. Horní věková hranice není zákonem č. 261/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů definována.

Bezúhonnost uchazeče o přijetí do služebního poměru je uvedena v § 14 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Je zde taxativně vymezeno, kdo je dle tohoto zákona považován za bezúhonného. Vedle definované beztrestnosti nelze za bezúhonného považovat ani toho, proti komu bylo schválením narovnání trestní stíhání zastaveno nebo zahlazeno, popř. mu byla udělena milost prezidentem republiky. Vedle výše uvedeného dále uchazeč o přijetí do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru nesmí vykazovat

⁴ Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), který upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky a přestupky na úseku státního občanství.

znaky závislosti na alkoholu nebo psychotropních látkách. Dalším předpokladem je splnění požadovaného stupně vzdělání stanoveného pro služební místo, na které má být uchazeč ustanoven. Služební místo je definováno v § 19 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a vyjadřuje organizační a právní postavení příslušníka v bezpečnostním sboru České republiky. Konkrétní služební místo je charakterizováno zejména systemizovanou služební hodností, stupněm vzdělání, oborem nebo zaměřením vzdělání, dalším odborným požadavkem, základním tarifem, náplní služební činnosti, rozsahem oprávnění a povinností příslušníka bezpečnostního sboru. Není-li tímto zákonem stanoveno jinak, musí příslušník pro služební místo, na které je ustanoven, splňovat vedle stupně vzdělání též požadavek oboru nebo zaměření vzdělání.

Stejně jako bezúhonnost definuje požadavek na zdravotní, osobnostní a fyzickou způsobilost samostatné ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a to v § 15, jež je upřesněna v příslušných interních aktech řízení. Na to navazuje požadavek na způsobilost k právním úkonům. Tento plyně navazuje dalším z požadavků vázaných na určité předpoklady právního a osobnostního charakteru, kterým je oprávněnost seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu, kterým je pro tento účel zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, resp. zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je-li předpoklad, že má být uchazeč ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje. Podmínka nevykonávat živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a nebyť členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost, je opět závazná pro všechny bezpečnostní sbory. Tato omezující práva příslušníka bezpečnostního sboru jsou definována i ustanovením zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů České republiky, konkrétně pak níže uvedených:

§ 48

(1) Příslušník nesmí být členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost, s výjimkou případů, kdy

je do těchto orgánů vyslán bezpečnostním sborem; vyslaný příslušník jedná v těchto orgánech jako zástupce České republiky, je povinen prosazovat její zájmy a nesmí od příslušné právnické osoby pobírat odměnu, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Odměna podle věty první nesmí být příslušníkovi vyplacena ani po skončení služebního poměru.

(2) Příslušník nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost než službu podle tohoto zákona; toto omezení se nevztahuje na případy uvedené v § 29, 31 a § 33 písm. a) a na další činnosti stanovené interními akty vydanými řediteli bezpečnostních sborů.⁵

3.2 Bezúhonnost

Samostatně definovaným předpokladem, kterým je kromě § 13 odst. 1 písm. c) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, uveden v samostatném ustanovení § 14 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, je bezúhonnost. Za bezúhonného občana je považován, dle výše uvedeného zákona, osoba, která splňuje požadavky dle ustanovení níže uvedených, konkrétně tedy dle:

§ 14

Bezúhonnost

(1) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje občan, který byl

a) v posledních 10 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nepřevyšující 2 roky,

b) v posledních 15 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody převyšující 2 roky, avšak nepřevyšující 5 let,

⁵ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

c) pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody vyšší než 5 let nebo k výjimečnému trestu, nebo

d) v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka.

(2) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje též občan,

a) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo na základě pravomocného rozhodnutí o schválení narovnání zastaveno, a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,

b) jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo pravomocně podmíněně zastaveno, a od uplynutí zkušební doby nebo lhůty, v níž má být rozhodnuto, že se osvědčil, neuplynulo ještě 10 let, nebo bylo v trestním řízení, které bylo proti němu vedeno, rozhodnuto o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,

c) který byl v posledních 5 letech pravomocně uznán vinným z přestupku, je-li jednání, kterým spáchal přestupek, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, nebo

d) který vykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech.

(3) Při posuzování bezúhonnosti se nepřihlíží k zahlazení odsouzení podle zvláštního právního předpisu nebo k rozhodnutí prezidenta republiky, v jejichž důsledku se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl.⁶

⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

3.3 Zdravotní, osobnostní a fyzická způsobilost

§ 15

Zdravotní, osobnostní a fyzická způsobilost

(1) Zdravotní způsobilost občana posuzuje poskytovatel pracovně lékařských služeb na základě výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené registrujícím poskytovatelem zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství, výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření. Proti lékařskému posudku o zdravotní způsobilosti může podat občan návrh na přezkoumání poskytovateli pracovně lékařských služeb, který posudek vydal.

(2) Osobnostní způsobilost občana posuzuje psycholog psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Proti závěru psychologa o osobnostní způsobilosti může podat občan návrh na přezkoumání vedoucímu psychologického pracoviště bezpečnostního sboru.

(3) Za osobnostně způsobilého se považuje občan, u něhož byly podle závěru psychologa bezpečnostního sboru zjištěny takové osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru.

(4) Za fyzicky způsobilého se považuje občan, který vyhovuje požadavkům na tělesnou zdatnost, jež stanoví ředitel bezpečnostního sboru služebním předpisem pro výkon služebního místa, na které má být ustanoven.

(5) Náklady spojené se zjišťováním zdravotní, osobnostní a fyzické způsobilosti občana hradí bezpečnostní sbor.

(6) Ministerstvo v dohodě s Ministerstvem financí, Ministerstvem spravedlnosti, zpravodajskými službami, Generální inspekcí bezpečnostních sborů a Ministerstvem zdravotnictví stanoví vyhláškou seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost občana pro výkon služby, obsah lékařských vyšetření, náležitosti lékařského posudku a dobu jeho platnosti.

(7) Ministerstvo v dohodě s Ministerstvem financí, Ministerstvem spravedlnosti, zpravodajskými službami a Generální inspekcí bezpečnostních sborů stanoví vyhláškou osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, důvody zjišťování osobnostní způsobilosti, postup při zjišťování osobnostní způsobilosti, náležitosti závěru psychologa bezpečnostního sboru a postup při přezkumném řízení.⁷

Shora uvedená vyšetření hradí zaměstnavatel, v případě řízení o přijetí příslušníka do služebního poměru bezpečnostní sbor, který má s poskytovatelem lékařských služeb pro tento účel vymezenou spolupráci smluvním. Proti závěru posudku se posuzovaná osoba může odvolat a tento může být za stanovených podmínek přezkoumán. Platnost posudku je časově omezena a obecná lhůta platnosti může být zaměstnavatelem upravena v rámci zákonného vymezení.

3.4 Osobnostní způsobilost

Osobnostní způsobilostí se pro účel zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, rozumí posouzení uchazeče ve smyslu ustanovení vyhlášky č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, kterou psycholog bezpečnostního sboru zjišťuje osobnostní způsobilost posuzované osoby na základě písemné žádosti služebního funkcionáře. Vyšetření je nezbytné pro posouzení osobnostních charakteristik uchazeče, které služba u bezpečnostního sboru vyžaduje, konkrétně vyhláškou, je upraveno takto:

§ 1

Osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, splňuje občan nebo příslušník, pokud je

a) intelektově v pásmu průměru nebo vyšším,

⁷ Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

- b) emočně stabilní,
- c) psychosociálně vyzrálý,
- d) odolný vůči psychické zátěži,
- e) s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,
- f) bez nedostačivosti v oblasti volných procesů,
- g) bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů,
- h) bez nedostačivosti v oblasti autoregulace,
- i) bez znaků nežádoucí agresivity a
- j) bez psychopatologické symptomatiky.⁸

Psycholog bezpečnostního sboru při prováděném vyšetření zjišťuje osobnostní způsobilost posuzované osoby na základě písemné žádosti služebního funkcionáře. Pokud v rámci zjišťování osobnostní způsobilosti vyvstane pochybnost, že posuzovaná osoba je nezpůsobilá k výkonu služby v bezpečnostním sboru, informuje psycholog o této skutečnosti služebního funkcionáře. Psycholog komplexně vyhodnotí výsledky zjišťování osobnostní způsobilosti a tyto zpracuje v listinné podobě. Jedná se o tři stejnopisy závěru. Psycholog poskytne jeden stejnopis závěru posuzované osobě, jeden stejnopis závěru poskytne služebnímu funkcionáři a jeden stejnopis závěru ponechá v písemné dokumentaci psychologického pracoviště k posuzované osobě. Vyhovující závěr psychologa má rovněž právní důsledky, neboť je dalším aspektem pro přijetí k bezpečnostnímu sboru, tak jak vyžadují příslušná ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁸ Vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru

3.5 Fyzická způsobilost

K posouzení fyzické způsobilosti je konkrétním bezpečnostním sborem vytvořena metodika pro její posouzení. Jejím cílem je prověřit a posoudit fyzickou způsobilost uchazeče, která je nezbytná pro výkon služby. Toto prověřování je organizováno formou testů tělesné zdatnosti před komisí, která uchazeče hodnotí v kategoriích „splnil“ nebo „nesplnil“ podmínky fyzické způsobilosti k přijetí. Pro účely splnění fyzické způsobilosti pro přijetí do služebního poměru k Policii České republiky uchazeč absolvuje čtyři povinné disciplíny, kdy nadstandardní výkon v jedné disciplíně není důvodem pro zproštění od absolvování jiné disciplíny. Jednotlivé cviky jsou hodnoceny bodově, musí být provedeny správně a stanoveným způsobem. Pro splnění kritérií je nutné v každém testu získat minimálně 4 body a v celkovém součtu minimálně 36 bodů. Jedná se o tyto cvičební okruhy s bodovým hodnocením:

Člunkový běh, 4x10m

Běh se provádí mezi dvěma metami vzdálenými 10 metrů. Startuje se vedle mety č. 1 a běží se šikmo mezi metami k metě č. 2, která se obíhá. Stejným způsobem se vrací zpět a obíhá se meta č. 1. Třetí úsek se běží přímo, následuje dotyk mety č. 2, rychlý obrat a při doteku mety č. 1 se zastavuje čas. Bodový rozsah je od 4 do 14 bodů, v čase 14,5 až 10,8 sekundy.

Klik vzpor ležmo (opakovaně)

Správně vykonaný cvik vypadá následovně. Leh na břiše, skrčené paže opřít dlaněmi o zem, špičky prstů v úrovni ramen směřují vpřed. Dopnutím paží v loktech vzpor ležmo. Pokrčením paží v loktech lehkým dotykem hrudníku o podložku a zpět do kliku. Trup je zpříma, pánev nevysazuje ani neprohýbá. Bodový rozsah je od 4 do 14 bodů, od 18 do 38 kliků.

Celomotorický test, CMT test (opakovaně), 2 min.

Při tomto testu jde o co největší počet provedených cviků v době dvou minut. Popis cviku je následující: cvičící ze stoje spatného přechází přes dřep do lehu na břiše a zvedne ruce z podložky, přechází zpět opět přes dřep do stoje spatného,

dále pokračuje přes dřep do lehu na napřímená záda, ruce se dotknou podložky podél těla a zpět přechází přes sed a dřep do stoje spatného. Za každý přechod do stoje spatného je počítáno jedno provedení cviku. Bodový rozsah je opět od 4 do 14 bodů s výkonem od 18 do 38 opakování.

Běh na 1000 m

Úkolem poslední disciplíny je uběhnout uvedenou vzdálenost v co nejkratším čase. Ověřuje se střednědobá vytrvalost. Body rovněž v rozsahu od 4 do 14 s výkonem od 5:15 do 3:30 minut. Testy korespondují s požadavky interních aktů řízení, kterým je například Pokyn policejního prezidenta č. 100/2012 Sb., kterým se provádí některá ustanovení zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kde jsou specifikovány požadavky na uchazeče a jejich opodstatnění.

Posuzování fyzické způsobilosti je organizováno formou testů tělesné zdatnosti. V případě potřeby jsou skupiny rozděleny na podskupiny, které obsahují služební místa s výčtem jiných či dalších specifických požadavků na tělesnou zdatnost příslušníků na těchto služebních místech zařazených. Pro organizaci, vedení a vyhodnocení testů jmenuje ředitel útvaru policie nejméně tříčlennou komisi a určí vedoucího komise, který odpovídá za objektivnost hodnocení testů, kdy nejméně jedním členem komise je instruktor služební přípravy nebo policista pověřený vedením služební přípravy. Tento člen komise řídí průběh jednotlivých disciplín testů, odpovídá za správnost techniky jejich provádění a správnost bodového hodnocení dosažených výsledků. Uchazeči, který splnil testy, je vystaveno Osvědčení o fyzické způsobilosti uchazeče o přijetí do služebního poměru příslušníka. Toto obsahuje označení skupiny pro posuzování fyzické způsobilosti, pro kterou je vydáno. Originál osvědčení se zakládá do osobního spisu a kopii obdrží uchazeč.

3.6 Přijímací řízení

§ 16

Přijímací řízení

(1) Přijímací řízení je zahájeno doručením písemné žádosti občana o přijetí do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru. V případě, že v bezpečnostním sboru není volné služební místo, přijímací řízení se nezahájí.

(2) Bezpečnostní sbor je oprávněn si ověřit, zda občan splňuje podmínky přijetí do služebního poměru. Za tím účelem zpracovává jeho osobní údaje a je oprávněn si k osvědčení bezúhonnosti občana

a) vyžádat opis z evidence Rejstříku trestů,

b) vyžádat opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů,

c) vyžádat výpis z evidencí vedených ministerstvem a dalšími orgány veřejné správy a

d) provádět šetření o bezúhonnosti občana nebo požádat Policii České republiky o provedení šetření.

(3) Bezpečnostní sbor písemně seznámí občana před jeho přijetím do služebního poměru s textem služební slibu, předpokládaným dnem vzniku služebního poměru, druhem služebního poměru a dobou jeho trvání, služebním zařazením, místem služebního působiště, dobou služby, výší služebního příjmu a výplatním termínem, délkou dovolené, podmínkami výkonu služby a podmínkami skončení služebního poměru.

(4) Přijetí občana do služebního poměru nelze odepřít z důvodu věku, rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině, jakož i z důvodu členství v odborových organizacích a jiných sdruženích s výjimkou případů, které stanovuje tento zákon nebo zvláštní právní předpis. Tyto výjimky se nepovažují za diskriminaci. Zakazuje se i takové jednání bezpečnostního sboru, které

diskriminuje občana nikoliv přímo, ale až ve svých důsledcích. Za takové jednání se považuje i navádění k diskriminaci.

(5) Občan, který se uchází o přijetí do služebního poměru, musí být o výsledku přijímacího řízení písemně vyrozuměn. Důvody nepřijetí se neoznamují.

(6) Bezpečnostní sbor uchovává osobní údaje o občanu, který nebyl přijat do služebního poměru, a údaj o důvodu jeho nepřijetí po dobu 3 let. Po uplynutí této doby údaje zničí.⁹

Doručením písemné žádosti uchazeče k bezpečnostnímu sboru se zahájí přijímací řízení, jak je uvedeno v ust. § 16 odst. zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V tomto je bezpečnostní sbor oprávněn ověřovat, zda žadatel splňuje podmínky pro přijetí. Vedle zpracovávání osobních údajů je bezpečnostní sbor oprávněn si vyžádat opis z evidence rejstříku trestů, výpis z evidencí vedených ministerstvem a dalšími orgány veřejné správy a provádět šetření o bezúhonnosti občana nebo požádat Policii České republiky o provedení tohoto šetření. K tomuto by nedošlo pouze v případě, že v bezpečnostním sboru není volné služební místo. Dalším krokem bezpečnostního sboru je písemně občana seznámit s textem služební slibu, a to už před přijetím do služebního poměru, kterým je předpokládán den jeho vzniku a rovněž druh služebního poměru a doba jeho trvání, služební zařazení, místo služebního působiště, doba služby, výše služebního příjmu a výplatní termín, délka dovolené, podmínky výkonu služby a podmínky skončení služebního poměru.

⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

3.7 Vznik služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů

§ 17

Vznik služebního poměru

(1) Služební poměr se zakládá rozhodnutím služebního funkcionáře příslušného bezpečnostního sboru. Rozhodnutí o přijetí do služebního poměru obsahuje výrok o

- a) dni vzniku služebního poměru,
- b) dni nástupu k výkonu služby,
- c) druhu služebního poměru,
- d) době trvání služebního poměru,
- e) jmenování do služební hodnosti,
- f) ustanovení na služební místo,
- g) místě služebního působení,
- h) složkách služebního příjmu a
- i) zkušební době.

(2) Služební poměr ředitele zpravodajské služby nebo ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů vzniká dnem jeho jmenování do funkce podle zvláštního právního předpisu.

(3) Služební poměr vzniká dnem, který je stanoven v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. V den nástupu k výkonu služby skládá příslušník služební slib, který zní: "Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život." Služební slib se považuje za

složený, jestliže jeho text stvrdí příslušník svým podpisem. V případě, že se příslušník ke složení slibu nedostaví nebo odmítne složit služební slib anebo jej složí s výhradami, služební poměr mu nevznikne.

(4) Nenastoupí-li příslušník k výkonu služby v den, který je uveden v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, aniž by mu v tom bránila závažná překážka, nebo neuvědomí-li služebního funkcionáře o vzniku této překážky do týdne, služební funkcionář rozhodnutí o přijetí do služebního poměru zruší.¹⁰

Rozhodnutí služebního funkcionáře je důležitým právním aktem, kterým se stvrzuje uzavření vzájemného pracovněprávního vztahu, proto v něm musí být uvedeny všechny náležitosti, na které v tomto ohledu zákon pamatuje. Z tohoto dokumentu musí být zjevné, ke kterému dni služební poměr vznikl, který den je nástupním k výkonu služby, druh služebního poměru a doba jeho trvání včetně ustanovení na služební místo. Dále místo služebního působiště, složky služebního příjmu a zkušební doba.

3.8 Ustanovení na služební místo při přijetí do služebního poměru a jmenování do služební hodnosti

§ 18

Ustanovení na služební místo při přijetí do služebního poměru a jmenování do služební hodnosti

(1) Příslušník je při přijetí do služebního poměru ustanoven na služební místo v bezpečnostním sboru, pro které je stanovena služební hodnost referent nebo vrchní referent.

(2) Příslušník je při přijetí do služebního poměru ustanoven na služební místo, pro které je stanovena vyšší služební hodnost, než je uvedena v odstavci 1, jestliže je přijat do služebního poměru na základě výběrového řízení podle § 22 odst. 5.

¹⁰ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

(3) Příslušníka, který již byl ve služebním poměru na dobu neurčitou, lze při přijetí do služebního poměru ustanovit na služební místo, pro které je stanovena služební hodnost, kterou dosáhl již v předchozím služebním poměru.

(4) Příslušník zpravodajské služby je při přijetí do služebního poměru jmenován do služební hodnosti stanovené pro služební místo, na které je ustanoven.

(5) Služební funkcionář jmenuje při přijetí do služebního poměru příslušníka do služební hodnosti stanovené pro služební místo, na něž byl ustanoven.¹¹

Vstupem do služebního poměru je příslušník bezpečnostního sboru ustanoven na nejnižší služební hodnost bez ohledu na dosažené vzdělání, kdy za předpokladu středoškolského vzdělání s maturitou je to hodnost vrchní referent a je-li systematizováno u bezpečnostního sboru místo referent, postačí vzdělání střední s výučním listem. Výjimkou je obsazování míst v souladu s ust. § 20 zákona o služebním poměru, kdy na určené služební místo je ustanoven příslušník, který splňuje kritéria přijetí do služebního poměru a na služební místo je požadavek na zvláštní zaměření nebo obor vzdělání. V praxi je toto ustanovení označováno jako tzv. „boční vstup“.

¹¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

4. Služební slib příslušníka bezpečnostních sborů, Etický Kodex Policie České republiky

V den nástupu k přijetí do služebního poměru, který je uvedený v rozhodnutí o přijetí, je příslušník povinen složit služební slib, který v nové právní úpravě nahradil dříve používaný termín přísaha či služební přísaha.

Pojem služebního slibu je definován § 17 odst. 3 zákona č. 361/2003 sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostního sboru dle níže ustanovení níže uvedených:

§ 3)

Služební poměr vzniká dnem, který je stanoven v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. V den nástupu k výkonu služby skládá příslušník služební slib, který zní: "Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život." Služební slib se považuje za složený, jestliže jeho text stvrdí příslušník svým podpisem. V případě, že se příslušník ke složení slibu nedostaví nebo odmítne složit služební slib anebo jej složí s výhradami, služební poměr mu nevznikne¹².

Slib je obecně aktem, kdy jeden subjekt ujišťuje slovně, písemně či jinak druhý, že se v budoucnu zachová určitým způsobem, něco vykoná něčeho se zdrží. Významem služebního slibu příslušníka bezpečnostních sborů je, že se zavazuje k povinnosti dodržovat právní a služební předpisy a rozkazy nadřízených. Bude chránit zájmy České republiky a to tím, že bude jednat nestranně, nezneužije služebního postavení, neohrozí dobrou pověst bezpečnostního sboru a své povinnosti bude plnit řádně a svědomitě.

¹² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

4.1 Etický Kodex Policie České republiky

V návaznosti na služební slib také musí policista dodržovat Etický kodex Policie České republiky, který je vydán interním aktem řízení a to Rozkazem policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky příloha 1:

ETICKÝ KODEX POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti a založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

1. Cílem Policie České republiky je

- a) chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b) prosazovat zákonnost,
- c) chránit práva a svobody osob,
- d) preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e) usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky jsou

- a) profesionalita,
- b) nestrannost,
- c) odpovědnost,
- d) ohleduplnost,
- e) bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a) prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b) chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,

- c) uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d) při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e) používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně ani ponižujícím způsobem,
- f) nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g) zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h) zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i) zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů.

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a) usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b) dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolejality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c) netolerovat ani nekryt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a) nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,

b) chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem¹³.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.

Dodržování a řízení se Etickým kodexem Policie ČR je také zakotveno v závazném pokynu policejního prezidenta č. 181/2006, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii české republiky. Etický kodex Policie ČR má bezesporu kladný dopad na celou Policii ČR. Příslušníkům bezpečnostních sborů přesně vymezuje, co je dobré a co špatné a jak by se měli za daných situací chovat. Uplatňování Etického kodexu Policie České republiky je důležité zejména v souvislosti se získáním důvěry občanů, zachování veřejného pořádku, práva a řádu ve společnosti.

Porušením služebního slibu je důvodem k propuštění ze služebního poměru, tím, že se příslušník bezpečnostního sboru dopustí zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru¹⁴, které je uvedeno v § 42 zákona o služebním poměru příslušníka bezpečnostního sboru č. 361/2003 Sb.

¹³ Rozkazem policejního prezidenta č. 154/2011, o profesní etice Policie České republiky příloha 1

¹⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

5. Základní povinnosti příslušníka, omezení jeho některých práv

5.1 Základní povinnosti příslušníka

Definice základních povinností příslušníka jsou taxativně uvedeny v § 45 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Mezi povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru patří dodržovat služební kázeň, což je zákonem definováno jako nestranné, řádné a svědomité plnění služebních povinností, které pro příslušníka vyplývají z právních předpisů a rozkazů. Tím, že občan vstoupí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, mu vzniká povinnost plnit povinnosti a rozkazy uložené mu nadřízenými. Rozkaz nesmí příslušník bezpečnostního sboru splnit jen tehdy, pokud by jeho splněním spáchal trestný čin. Dále je povinen se zdržet jednání, které by vedlo ke střetu osobního a služebního zájmu, nebo by ohrozilo důvěru v nestranný výkon služby. Služba u bezpečnostního sboru je služba pro stát a ku prospěchu jeho obyvatel, proto příslušníci nesmí využívat své zvláštní postavení k vlastnímu nebo cizímu prospěchu. S tímto také souvisí zákaz přijímání darů nebo jiných výhod, které by byly poskytovány s cílem ovlivnit výkon služby. Příslušník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby. Příslušníka bezpečnostního sboru může mlčenlivosti zbavit pouze služební funkcionář, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. V rámci výkonu služby je povinen příslušník bezpečnostního sboru prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost, potřebnou pro zastávané služební místo, podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem, a dodržovat pravidla služební zdvořilosti. V rámci služebního poměru je příslušník povinen poskytovat osobní údaje nezbytné pro rozhodování ve služebním poměru a vykonávat službu tak, aby nebyla ovlivňována jeho politickým, náboženským nebo jiným přesvědčením. Příslušník je povinen chovat se a jednat i v době mimo službu tak, aby neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru.

5.2 Omezení práv příslušníka

Mezi omezení práv příslušníka bezpečnostního sboru patří zákaz členství v politické straně nebo politickém hnutí, případně vykonávání činnosti v jejich prospěch. Příslušníci zpravodajských služeb mají zákaz být členem organizace v odborech. Příslušník může vykonávat jinou výdělečnou činnost, než službu podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, pouze se souhlasem služebního funkcionáře. Služební funkcionář může, na základě žádosti příslušníka služebního poměru bezpečnostních sborů, udělit souhlas s výkonem jiné výdělečné činnosti za podmínky, že výdělečná činnost nebude vést ke střetu zájmů osobních se zájmy služby nebo k ohrožení dobré pověsti bezpečnostního sboru nebo k ohrožení důležitého zájmu služby.

6. Skončení služebního poměru

Skončení služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru je upraveno ustanovení § 41 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru, a to v případě uplynutí doby určité, propuštěním, úmrtím nebo prohlášením za mrtvého nebo dnem 31. prosincem kalendářního roku, v němž příslušník dovršil 65 let.

Skončení služebního poměru uplynutím doby určité, úmrtím nebo prohlášením za mrtvého a dovršením 65 let věku je vždy založeno na objektivní právní skutečnosti nastalé bez ohledu na vůli obou stran zaměstnaneckého vztahu ¹⁵

Uplynutí doby určité je spojené s termínem předem daným. Druh služebního poměru dle časového rámce má dva druhy, a to na dobu určitou a dobu neurčitou. Z hlediska zajištění a postavení je pro příslušníka výhodnější služební poměr na dobu neurčitou, ale na druhou stranu je pro příslušníka více zavazující.

¹⁵ TOMEK, Petr. 2009. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-541-2.

Skončení služebního poměru posledním dnem kalendářního roku, v němž příslušník dovršil 65 let věku, je spojeno s potřebou regulace nejzazšího věku příslušníka, v němž je ještě schopen službu v bezpečnostním sboru vykonávat zejména po stránkách fyzické, osobnostní a zdravotní způsobilosti.

Další způsob skončení služebního poměru je založen na vůli subjektů služebního poměru, jedná se o zrušení služebního poměru ve zkušební době, který může nastat na obou stranách subjektů. Služební poměr v takovém případě končí uplynutím pěti kalendářních dnů ode dne doručení rozhodnutí služebního funkcionáře příslušníkovi, anebo písemného oznámení příslušníka bezpečnostnímu sboru, nejpozději však uplynutím zkušební doby (§ 41a zákona č. 361/2003 Sb, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů).

Propuštění je nejčastější způsobem skončení služebního poměru a jednotlivé jeho důvody jsou uvedeny v ustanovení § 42 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Příslušník bezpečnostního sboru musí být propuštěn, jestliže:

- byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně,
- byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,
- bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání (vše dle příslušných ustanovení zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu) a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,
- porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru,
- mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti,
- porušil omezení stanovená v § 47 nebo § 48 služebního zákona (omezení týkající se působení v politice, podnikání a výdělečné činnosti),

- pozbyl státní občanství České republiky,
- pozbyl zdravotní způsobilosti k výkonu služby (kromě těhotenství),
- mu bylo odňato osvědčení o tělesné zdatnosti nebo o odborné způsobilosti stanovené zvláštním právním předpisem,
- podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby,
- byla omezena jeho svéprávnost,
- jestliže byl pro neuspokojivé výsledky odvolán ze služebního místa a zařazen do záloh pro přechodně nezařazené a uplynula lhůta 3 měsíců,
- požádal o propuštění.¹⁶

Největší část příslušníků bezpečnostních sborů končí služební poměr propuštěním na vlastní žádost. I zde, na konci trvání služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, se projevuje typický charakter služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, o němž bylo pojednáno již úvodem a dále při vzniku služebního poměru. Ačkoli konec služebního poměru jakožto zaměstnaneckého vztahu iniciuje příslušník ze své vlastní vůle podáním žádosti, je akt skončení služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů spojen výhradně s rozhodnutím služebního funkcionáře bezpečnostního sboru, tedy v tomto případě rozhodnutím o propuštění příslušníka ze služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Pro úplnost služebním poměr v tomto případě končí uplynutím dvou kalendářních měsíců následujících po dni doručení žádosti o propuštění. Na základě žádosti příslušníka bezpečnostního sboru však může služební funkcionář rozhodnout o době kratší.

¹⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

7. Základní právní normy upravující přijetí do služebního poměru státního zaměstnance, vznik služebního poměru státního zaměstnance

Stěžejní právní normou upravující přijetí do služebního poměru státního zaměstnance je v současné době zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů České republiky dne 6. listopadu 2014 a účinnosti nabyl dnem 1. července 2015, kdy předpoklady a požadavky žadatele o přijetí do služebního poměru státního zaměstnance jsou stanoveny tímto zákonem. Účelem zákona je zajistit stabilitu a profesionalitu státní správy. Hlavním cílem zákona je zefektivnění, modernizace státní správy a snaha o odpolitizování státní správy. Sekce pro státní službu řídí náměstek ministra vnitra pro státní službu, který je jmenovaný Vládou České republiky. Počty služebních míst státních zaměstnanců schvaluje vláda České republiky a organizace úřadů je v obecné rovině stanovena právním předpisem.

Na samotném úvodu zákona 234/2014 Sb., o státní službě, je v ustanovení § 6 vymezen pojem státní zaměstnanec. Podle tohoto zákona je státním zaměstnancem fyzická osoba, která byla přijata do služebního poměru a zařazena na služební místo nebo jmenována na služební místo představeného k výkonu některé z činností uvedených v ustanovení § 5 zákona 234/2014 Sb., o státní službě.

7.1 Struktura zákona o státní službě

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě je veřejnoprávním předpisem, tedy služební vztahy státních zaměstnanců jsou veřejnoprávními vztahy, nikoli pracovněprávními vztahy, stejně jak je tomu u příslušníků bezpečnostních sborů. Nelze tedy komplexně použít jako právní úpravu zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, avšak v některých vymezených případech se použijí daná ustanovení z tohoto zákoníku jako právního předpisu „*lex specialis*“, což předpokládá článek

79 Ústavy České republiky, ve kterém je uvedeno, že právní poměry státních zaměstnanců budou upraveny zákonem.¹⁷

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, je rozdělen do třinácti částí a to:¹⁸

- část první – Všeobecná ustanovení (§ 1 - 19)
- část druhá – Služební poměr (§ 20 - 76)
- část třetí – Povinnost a práva státních zaměstnanců, příkazy k výkonu služby a ocenění za příkladný výkon služby (§ 77 - 86)
- část čtvrtá – Kárná odpovědnost (§ 87 - 97)
- část pátá – Podmínky výkonu služby (§ 98 - 121)
- část šestá – Náhrada škody, služební úraz a nemoc z povolání (§ 122 - 125)
- část sedmá – Sociální zajištění státních zaměstnanců (§126 - 128)
- část osmá – Informování státních zaměstnanců a projednání věcí služby, odborové organizace, rada státních zaměstnanců a zástupce státních zaměstnanců pro bezpečnost a ochranu zdraví (§ 129 - 143)
- část devátá – Odměňování státních zaměstnanců (§ 144 - 152)
- část desátá – společná ustanovení (§ 153 - 183)
- část jedenáctá – Přejícná a závěrečná ustanovení (§ 184 - 205)
- část dvanáctá – Zrušovací ustanovení (§ 206)
- část třináctá – Účinnost (§ 207)

¹⁷ Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992, ústavní zákon č. 1/1993 Sb. (čl.79)

¹⁸ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

7.2 Služební poměr státního zaměstnance dle zákona o státní službě

Nejobsáhlejší částí zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, je z hlediska počtu ustanovení část druhá. Z pohledu vybraného tématu tato část zákona je pro tuto bakalářskou práci nejpodstatnější a nejvýznamnější, jelikož v této části zákona jsou upraveny podmínky vzniku služebního poměru státního zaměstnance. Kromě podmínek vzniku služebního poměru jsou v této části také jiná důležitá ustanovení, která úzce souvisí s daným tématem bakalářské práce např. výběrové řízení na obsazení volného služebního místa, rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, rozhodnutí o zařazení na služební místo a rozhodnutí o jmenování na služební místo a rozhodnutí o jmenování na služební místo představeného, vznik služebního poměru, služební slib, úřednická zkouška a mnoho dalších. Některá výše vyjmenovaná ustanovení budou v následujících kapitolách rozebrány podrobněji.

Služební poměr dle příslušných ustanovení zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, je právní vztah, ve kterém je služba státního zaměstnance vykonávána. Přijetím fyzické osoby do služebního poměru a jejím ustanovením na služební místo v oboru služby, se tento právní vztah zakládá k České republice. Z výše uvedeného lze konstatovat, že zaměstnavatelem státního zaměstnance je Česká republika (stát). Fyzická osoba je do služebního poměru přijata na základě rozhodnutí služebního orgánu. Spolu s tímto rozhodnutím o přijetí osoby do služebního poměru, služební orgán rozhodne o zařazení státního zaměstnance na služební místo nebo o jmenování státního zaměstnance na služební místo představeného.

„Představeným je státní zaměstnanec, který je oprávněn vést podřízené státní zaměstnance, ukládat jim služební úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat výkon jejich služby a dávat jim k tomu příkazy. Za představeného se za podmínek stanovených tímto zákonem považuje i fyzická osoba, která je oprávněna na základě zákona dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu služby;

*představeným může být i příslušník bezpečnostního sboru nebo voják z povolání.*¹⁹

Služební označení představeného v ministerstvu nebo v Úřadu vlády je náměstek pro řízení sekce, ředitel odboru a vedoucí oddělení.²⁰

Služební označení představeného v jiných správních úřadech je vedoucí služebního úřadu, ředitel sekce, ředitel odboru a vedoucí oddělení.²¹

Vedoucí zastupitelského úřadu je taktéž představeným. Ten, kdo stojí v čele správního řadu a tento úřad řídí, je vedoucím služebního úřadu, bez ohledu na to, zda se jedná o státního zaměstnance.²²

Druhým právním předpokladem pro uchazeče pro přijetí do služebního poměru státního zaměstnance je dle zákona 234/2014 Sb., o státní službě, podmínka, aby osoba dosáhla fyzického věku 18 let.

7.3 Vznik služebního poměru státního zaměstnance

V hlavě druhé zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, je mimo jiné uvedeno ustanovení § 25, které upravuje specifické podmínky pro žadatele o přijetí do služebního poměru státního zaměstnance. Dle ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě žadatel o přijetí do služebního poměru musí:

- a) být státním občanem České republiky, občanem jiného členského státu Evropské unie nebo občanem státu, který je smluvním státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru,
- b) dosáhnout věku 18 let,
- c) být plně svéprávný,
- d) být bezúhonný,
- e) dosáhnout vzdělání stanoveného tímto zákonem a

¹⁹ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě s odkazem na ust. § 9

²⁰ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě s odkazem na ust. § 9 odst. 2

²¹ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě s odkazem na ust. § 9 odst. 3

²² Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě s odkazem na ust. § 9 odst. 4,5

f) mít potřebnou zdravotní způsobilost.²³

Služební poměr státního zaměstnance vzniká dnem, který je uveden v rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, jak je uvedeno v zákoně č. 234/2014 Sb., o státní službě v ustanovení § 31 odst. 1. Přestože se jedná o jednostranné rozhodnutí, stále jde o zaměstnanecký vztah, který je založen na dobrovolnosti vzniku. Nikdo nemůže být ke službě donucen, a to už jen z důvodu, že ke vzniku služebního poměru je nezbytné podání písemné žádosti o přijetí do služebního poměru žadatelem.

7.4 Občan České republiky, občan jiného členského státu Evropské unie nebo občan jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru

Základním předpokladem pro přijetí do služebního poměru státního zaměstnance je fakt, že žadatel o přijetí do služebního poměru musí být občanem České republiky, tedy mít státní občanství České republiky. Jelikož je Česká republika členem Evropské unie, může být do služebního poměru přijat také občan jiného členského státu Evropské unie nebo občan státu, který je smluvním státem Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Avšak jedná-li se o takového občana, tento je povinen prokázat znalost českého jazyka, a to splněním a doložením jazykové certifikované zkoušky. S výjimkou občana, který absolvoval alespoň po dobu 3 školních roků základní, střední nebo vysoké školy, na kterých byl vyučujícím jazykem český jazyk. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví prováděcím právním předpisem obsah a rozsah jazykové zkoušky.

Jazyková zkouška pro cizince je upravena vyhláškou č. 33/2005 Sb. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách, která byla vyhláškou č. 196

²³ Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

novelizována a je platná od 19. 05. 2016. S ohledem na téma mé bakalářské práce se nebudu této problematice věnovat podrobněji.

V hlavě II zákona o státním občanství České republiky je v ustanovení § 3 zakotveno nabytí státního občanství České republiky a to:

- a) narozením,
- b) určením otcovství,
- c) osvojením,
- d) nalezením na území České republiky,
- e) udělením,
- f) prohlášením, nebo
- g) v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče (dále jen „náhradní péče“).²⁴

Taktéž v této právní normě nalezneme jiné právní předpisy, které upravují udílení občanství cizincům. Jedná se tak o zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Státní občanství České republiky mohou získat občané cizího státu trvale žijící na území České republiky nebo osoby bez státního občanství trvale žijící v České republice. Státní občanství České republiky uděluje a projednává Ministerstvo vnitra České republiky na vlastní žádost osobě, která splní následující podmínky:

- a) žadatel má po dobu pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se na území České republiky zdržuje, doba se počítá od dne podání žádosti
- b) žadatel musí prokázat, že nabytím státního občanství ČR pozbyde své nynější občanství nebo prokáže, že pozbyl své občanství, pokud se nejedná o osobu bez státního občanství nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka
- c) žadatel musí předložit výpis z Rejstříku trestů, aby doložil, že nebyl v posledních pěti letech odsouzen za pro úmyslný trestný čin
- d) žadatel musí podstoupit pohovor před příslušným úřadem, za účelem prokázání znalosti českého jazyka

²⁴ Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

- e) žadatel musí plnit povinnosti, které vyplývají z ustanovení zvláštního právního předpisu, který upravuje pobyt a vstup cizinců na území ČR a dále povinnosti, které vyplývají ze zvláštních předpisů o veřejném zdravotním pojištění, sociálním zabezpečení, důchodovém pojištění, daním, odvodům a poplatkům

Ministerstvo vnitra může prominout podmínky udělení pro české občanství pro cizince, avšak pouze z důvodů stanovených zákonem, kterými jsou:

- a) žadatel se narodil na území České republiky
- b) měl v minulosti státní občanství České republiky
- c) žije nepřetržitě po dobu deseti let na území České republiky
- d) byl osvojen státním občanem České republiky
- e) jeden z rodičů žadatele je státním občanem České republiky
- f) jeho manžel/ka je státním občanem České republiky
- g) je bezdomovcem bez státního občanství nebo má na území České republiky přiznáno postavení uprchlíka
- h) žadatel se přestěhoval do České republiky do 31. 12. 1994 na základě pozvání vlády

Doložení právního předpokladu státního občanství České republiky je fyzická osoba povinna doložit příslušnými listinami, kterými jsou:

- 1. občanský průkaz České republiky,
- 2. cestovní doklad České republiky,
- 3. osvědčení ne starší 1 roku,

listina o nabytí nebo udělení státního občanství České republiky ne straší 1 roku²⁵

²⁵ Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo poskytnout přehled o zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, především se seznámit se zákonnými předpoklady a požadavky pro přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a následným vznikem služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů, které jsou podstatné pro osoby, jež se chtějí stát příslušníky bezpečnostních sborů. Následně jsou v této bakalářské práci rozebrány současné podmínky pro přijetí uchazeče do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a jednotlivá ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů se zaměřením na vznik služebního poměru. Od roku 2009 jsem policistkou ve služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, konkrétně u Policie České republiky, a z tohoto důvodu jsem přistoupila k mírné komparaci vzniku služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů se vznikem služebního poměru státních zaměstnanců. Ve své bakalářské práci jsem se také věnovala problematice vzniku služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů a jejich konkrétních předpokladů k přijetí do služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Poznala jsem, že nelze jednoznačně určit, která z právních úprav má náročnější požadavky na uchazeče pro přijetí do daného konkrétního služebního poměru, tedy do služebního poměru dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a do služebního poměru dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Po budoucích příslušnících bezpečnostních sborů se mimo jiné požaduje splnění psychické a fyzické způsobilosti. Splnění těchto kritérií je mnohdy pro některé uchazeče velmi náročné a je zapotřebí se několik měsíců předem připravovat na budoucí splnění fyzické způsobilosti. U státních zaměstnanců je požadován určitý stupeň vzdělání a musí podstoupit pohovor, dále jsou prověřeny znalosti v oblasti právních norem a zákonných předpisů. Splnění těchto kritérií je náročné vzhledem k nastudování jednotlivých právních norem a zákonných předpisů.

Díky podrobnému studiu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jsem měla možnost srovnání podmínek

relevantních pro vznik služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů se vznikem služebního poměru státních zaměstnanců. Z mého pohledu policistky, kdy jsem již před více jak deseti lety splnila kritéria pro přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostních sborů, nejsou kritéria vzniku služebního poměru státních zaměstnanců až tak složitá a nesplnitelná. Z vlastní zkušenosti musím konstatovat, že proces přijetí k Policii ČR není jednoduchá a rychlá záležitost. Z vlastní zkušenosti musím uvést, že jsem osobně podávala žádost o přijetí do služebního poměru v polovině roku 2008 a přijata jsem byla až v polovině roku 2009. Absolvovala jsem všechny fáze výběrového řízení příslušníka bezpečnostního sboru a poté jsem byla přijata do služebního poměru na dobu určitou, kdy jsem byla zařazena na služební místo do přímého výkonu služby. Po dvou měsících služby v přímém výkonu jsem nastoupila na základní odbornou přípravu nezbytnou pro praxi policisty.

Po absolvování základní odborné přípravy v délce 9 měsíců včetně praxe jsem byla zařazena do přímého výkonu služby na místní oddělení. Následně jsem dva měsíce před uplynutím služebního poměru na dobu určitou vykonala služební zkoušku, kdy její úspěšné absolvování bylo kritériem pro vznik služebního poměru na dobu neurčitou. Služební zkouška se skládala z písemné a ústní části a následně mi služební poměr byl změněn z doby určité na dobu neurčitou.

Takto jsem shrnula moji zkušenost s přijetím do služebního poměru na dobu určitou až do samotného vzniku služebního poměru na dobu neurčitou, kdy oproti vzniku služebního poměru státního zaměstnance se jedná o velmi dlouhodobý a náročný proces. Avšak státní zaměstnanci mají, dle mého názoru, složitější výběrové řízení, kterého jsou budoucí příslušníci bezpečnostního sboru ušetřeni.

Samozřejmě nechci nijak podceňovat jakékoliv přijímání nových uchazečů pro přijetí do služebního poměru, ať už se jedná o uchazeče dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, či dle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. Vždy se jedná o složitý proces, založený na dlouhodobém plánování, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o bezpečnostní sbor či státní službu. V každé „organizaci“ jsou jasně dány požadavky pro nově příchozí a jejich ustanovení na konkrétní místa, která jsou

důležité pro celý její chod. Přijímáním nových uchazečů, jsou také doplňovány odchody stávajících příslušníků daného služebního poměru, jedná se tak o naplnění stavu na nově vzniklá služební místa či na dlouhodobě neobsazená místa.

Závěrem bych shrnula, že problematika vyplývající ze zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, není zcela jednoduchá, což bylo a je patrné i v legislativním procesu, který provází změny zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s novelou zákona ke dni 1. 7. 2019.

Jako policistka jsem měla možnost, i vzhledem ke komparaci výše popsané, proniknout okrajově do problematiky státní služby, kdy politická situace, která souvisí s novým zákonem o státní službě, pro mě byla nejen zajímavým obohacením, ale také jsem získala nový pohled na problematiku ve státní službě. Zjistila jsem, že příslušníci bezpečnostního sboru mají větší právní oporu oproti státním zaměstnancům, což považuji za nespornou výhodu, kterou by si, dle mého názoru, zasloužili i zaměstnanci podléhající zákonu č. 234/2014 Sb., o státní službě.

Použitá literatura

Monografie

BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. 2017. Pracovní právo. 7. doplněné a podstatně přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978- 80-7400-667-8.

ŠTEINBACH, Miroslav. 2016. Čtvrtstoletí Policie České republiky: 25 let Policie České republiky 1991-2016. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2016. ISBN 978-80- 260-9597-2.

TOMEK, Petr. 2009. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-541-2. TOMEK, Petr. 2012.

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem k 1.7.2012. Olomouc: ANAG, 2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-752- 2.

TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. 2006. Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7.

Zákonná úprava a IAŘ (interní akty řízení)

1. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky
2. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
3. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě
4. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
5. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání
6. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
7. Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky)
8. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
9. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon)

10. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)
11. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách
12. Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
13. Vyhláška č. 33/2005 Sb. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky a státních jazykových zkouškách
14. Vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru
15. Vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky
16. Nařízení vlády č. 106/2015 Sb., o oborech státní služby
17. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb., kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení